

Mall för återrapportering av villkorsbeslut 2023

Regionerna och Gotlands kommun ska följa upp, utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet till regeringen.

För återrapporteringen av Villkor för budgetåret 2023 för regionerna och Gotlands kommun inom utgiftsområde 19 Regional utveckling (villkorsbeslut för 2023) ska ni använda denna mall. Villkorsbeslut för 2023 bifogas.

Ni ska besvara alla frågor. Om det inte har genomförts några insatser för den aktuella återrapporteringen ska ni kommentera det. Det finns dock inte krav på att ni ska ha genomfört insatser i samtliga områden som finns i denna mall.

Om redovisningarna är relevanta under mer än en fråga behöver ni enbart redovisa svaret en gång och hänvisa till detta från andra delar i redovisningen.

Återrapporteringen ska lämnas i Wordformat (löpande text typsnitt Cambria, 11 punkter och text i tabeller Calibri, 8 punkter) till li.registrator@regeringskansliet.se, tillvaxtverket@tillvaxtverket.se och villkorsrapport@tillvaxtverket.se senast den **21 februari 2024**.

Ange landsbygds- och infrastrukturdepartementets diarienummer N2022/02395 och Tillväxtverkets diarienummer Å 2023-2905.

Om ni har frågor ta kontakt med Camilla Randström eller Ulrika Åberg via villkorsrapport@tillvaxtverket.se (telefon 08-681 96 75 respektive 08-681 77 39).

Innehåll

Instruktioner	3
Redovisning av samverkan och samråd.....	3
Exempel på insatser	3
Resultatbeskrivning.....	3
Begreppsförtydliganden.....	4
Definitioner och exempel – resultat.....	4
Hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030	4
Territoriellt perspektiv	4
Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030	5
Frågor att besvara - Återrapportering	6
1. Den regionala utvecklingsstrategin.....	6
2. Analys, uppföljning och utvärdering.....	8
3. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd.....	11
4. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling.....	15
5. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande	20
6. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet.....	25
7. Jämställdhet	30
8. Integration.....	30
9. Miljö och klimat.....	31
10. Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	34
Övriga medskick	39

Instruktioner

Redovisning av samverkan och samråd

I bifogat villkorsbeslut¹ framgår att ni utifrån lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar samt förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete ska samverka med kommuner, länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter. Ni ska därtill samråda med företrädare för berörda organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv. I mallen för återrapporteringen beskriver ni i frågorna 1–9 **vilka aktörer ni har samverkat med.**

Exempel på insatser

Exempel på insatser efterfrågas i flera avsnitt. **Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas.**

Samtliga insatser ni beskriver i er rapportering ska vara sådana som har initierats eller genomförts under 2023.

Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Resultatbeskrivning

Syftet med resultatbeskrivningen är att ge en bild av vilka resultat som har uppnåtts baserat på de insatser ni har ansvarat för eller varit delaktiga i utifrån ert regionala utvecklingsansvar.

Resultatredovisningen ska beröra mål, resultat i form av **under året uppnådda prestationer** och så långt det är möjligt **under året uppnådda effekter på kort, medellång och lång sikt.** Det är eftersträvansvärt att beskriva en resultatkedja (även kallat effektkedja eller interventionslogik) så långt det är möjligt.

Ni kan presentera resultat såväl kvantitativt som kvalitativt. Om ni saknar en uppföljning eller en utvärdering som stöd för resultatbeskrivningen, ber vi er ändå att göra en bedömning av resultaten. **Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.**

Resultatbeskrivningen ska vara överskådlig och ge en rättvisande bild av verksamheten. Samtidigt kan det behöva göras **ett urval från den mängd av prestationer och effekter som kan kopplas till verksamheten/området.**

¹ Villkorsbeslut 2023:1.3.

Begreppsförtydliganden

Definitioner och exempel – resultat

- **Prestationer** – antal och omfattning av genomförda aktiviteter. Till exempel deltagande organisationer eller antal framtagna kunskapsunderlag.
- **Effekter på kort sikt** – förändrad förmåga hos målgrupper. Till exempel ny/ökad kunskap.
- **Effekter på medellång sikt** – förändrat beteende hos målgrupper. Till exempel tillämpning av ny kunskap eller nya varor/tjänster.
- **Effekter på lång sikt** – effekter av förändrat beteende hos målgrupper eller på samhällsnivå. Till exempel ökad konkurrenskraft eller ökad förnyelseförmåga i näringslivet.

Hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030

FN:s Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga **tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.**

I Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030² framgår att den regionala utvecklingspolitiken ska vara en del av genomförandet av Agenda 2030.

Ni ska i åiterrapporteringen redovisa hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) arbetat med att **möta samhällsutmaningarna och där integrerat de tre hållbarhetsdimensionerna enligt ovan.** Med denna redovisning blir det därför en redogörelse för hur ert arbete bidragit till Agenda 2030.

Samhällsutmaningarna avser de som är identifierade i Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Det vill säga **demografiska förändringar, globalisering, miljöproblem och klimatförändringar, socioekonomi och sammanhållning samt teknisk utveckling.**

Territoriellt perspektiv

I åiterrapporteringen ska ni **redovisa hur olika territoriella perspektiv har beaktats.** Det vill säga hur insatser och prioriteringar tar hänsyn till varierande förutsättningar mellan till exempel landsbygder och städer av olika storlek och karaktär, men också olika funktionella samband över kommun-, läns-, och landsgränser.

² <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2021/03/skr.-202021133>

Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

Frågorna 3–6 är strukturerade enligt de fyra strategiska områdena i Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030³. För respektive strategiskt område finns också prioriteringar. De strategiska områdena och prioriteringarna framgår i tabellen nedan.

Strategiska områden	Prioriteringar
Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet	Hög livskvalitet med goda och attraktiva livsmiljöer God samhällsplanering God tillgång till kommersiell och offentlig service
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet	Väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande Utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete
Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet	Omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering En konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi Tillvarata digitaliseringens möjligheter Ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerande kapitalförsörjning Internationalisering, investeringsfrämjande och ökad export
Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet	Förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning Tillgänglighet genom hållbara transportsystem

³ Villkorsbeslut 2023:1.1.

Frågor att besvara - Återrapportering

1. Den regionala utvecklingsstrategin⁴

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 1.1–1.3 är sammantaget 4 500.

Beskriv genomgående i frågorna 1.1–1.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

- 1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och samordningen av insatser för genomförandet har bedrivits.⁵

Under 2023 antogs en ny styrmodell för Region Jämtland Härjedalen som organisation. Det innebär att samtliga verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen ska styra sina uppdrag mot den Regionala utvecklingsstrategin och målbilden för Jämtlands län 2050.

Region Jämtland Härjedalen har under året knutit samman arbetet med samordningen av Regionala utvecklingsstrategin till det länsövergripande samverkansforumet Länspartnerskapet. Där samlas ca 30 representanter från näringslivet, akademien, ideell- samt offentlig sektor (Kommunförbundet, Region Jämtland Härjedalen, Länsstyrelsen, Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, Svenska ESF-Rådet, Försäkringskassan). Från offentlig sektor på kommunal och regional nivå deltar både tjänstepersoner och förtroendevalda.

Forumets syfte är idag:

- Ett nav för den regionala dialogen
- Ett forum att lyfta och diskutera frågor med koppling till Regionala utvecklingsstrategin
- Ledamöter i Länspartnerskapet ska få god inblick i regional utveckling och parternas ansvar och roller.
- Forumet ska samverka kring vägval och arbetssätt för att nå de regionala målen
- Regionala utvecklingsstrategin är central och styrande i arbetet
- Regionen som RUA sammankallar och leder forumet

⁴ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

⁵ Observera! Information om uppföljning och utvärdering av den regionala utvecklingsstrategin ska inte redovisas här. Den informationen redovisas i avsnitt 2 – Analys, uppföljning och utvärdering.

Till detta forum finns idag också ett presidium som sammankallas av ordförande i Regionala utvecklingsnämnden och bestående av Landshövdingen från Länsstyrelsen Jämtlands län, pro-rector från Mittuniversitetet, ordförande i Kommunförbundet Jämtland Härjedalen samt verksamhetsledare på näringslivsorganisationen Samling Näringsliv.

Region Jämtland Härjedalen deltar i en OECD-studie som görs via NSPA (Northern Sparsely Populated Areas), i denna studie har regionen sammankallat länets aktörer brett i besvarandet av enkäten samt genomfört ett studiebesök i länet med deltagare från OECD. Underlaget kommer att bli viktigt för ett kommande arbetet med regional utveckling och arbetet med att uppnå målbilden som finns i den Regionala utvecklingsstrategin.

Utöver att samverka med aktörer inom länet bedrivs påverkansarbete och samverkan gemensamt med regioner nationellt och internationellt. Regionen deltar bland annat i Europaforum norra Sverige vilket är ett politiskt nätverk som samlar Sveriges fyra nordligaste regioner för att tillvarata norra Sveriges intressen i frågor med en tydlig EU-dimension. De fyra nordligaste regionerna delar många karaktäristiska drag med nordliga regioner i såväl Norge som Finland. Regionen ingår därav tillsammans med tolv andra regioner från Sverige, Norge och Finland i forumet NSPA i syfte att påverka institutioner på EU-arenan och policyutvecklingen för frågor som har bäring på geografin. Samarbetet inom NSPA har intensifierats genom att nätverket etablerat samarbete med strategiska aktörer som exempelvis OECD, som driver ett projekt om hur kapaciteten för den gröna och digitala omställningen kan stärkas i regionerna inom NSPA.

För att förstärka arbetet med regional utveckling så deltar Region Jämtland Härjedalen i olika internationella samarbeten. Såsom exempelvis i Conference of Peripheral and Maritime Regions (CPMR) genom deltagande i CPMR:s generalförsamling, inklusive CPMR Sverige, samt i Baltic Sea Commission (BSC) genom arbetsgruppen för tillgänglighet och transport, energi och klimat, samt för arktiska frågor.

- 1.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Att bemöta identifierade samhällsutmaningar är en implementerad del i den Regionala utvecklingsstrategin och är den väsentligaste delen av målbilden för länet 2050. En av de långsiktiga prioriteringarna för den regionala utvecklingspolitiken är även hållbar utveckling med extra fokus på synliggörande av målkonflikter. En del av detta omställningsarbete gällande det regionala utvecklingsarbetet har förstärkts med insatser inom projektet "Vägar till hållbar utveckling" som hade sin slutredovisning under året och som har gett Region Jämtland Härjedalen flera verktyg att jobba vidare med. Exempelvis så har en samisk utvecklingsstrategi tagits fram som belyser samiska perspektiv utifrån målgruppens behov och förutsättningar. I projektet har vi även tagit fram ett uppföljningsunderlag för våra olika uppdrag.

1.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin.

En av de långsiktiga prioriteringarna för den regionala utvecklingspolitiken är att hela länet ska utvecklas och de inomregionala skillnaderna är något som ska tas hänsyn till i det regionala utvecklingsarbetet för att nå målbilden i regionala utvecklingsstrategin.

Länets struktur följer en annan logik än den som gäller för täta miljöer. Tillgång till och möjlighet att finansiera projekt genom EU:s strukturfonder är av stor vikt för att frigöra utvecklingskapaciteten som krävs för att hantera länets ekonomiska, sociala och territoriella förutsättningar, samt bygga innovationsförmåga för att tillvarata tillväxtpotential och stärka konkurrenskraft. Utformningen av framtidens sammanhållningspolitik och strukturfonder behöver därför utgå från den enskilda regionen och dess unika förutsättningar. Det är en förutsättning för att bygga kapacitet för innovation och investeringar i ett län som Jämtland. Arbetet med detta är kopplat till processer kring RUS samt S3, det är också kopplat till arbetet i Europaforum Norra Sverige samt till programmeringsarbete inom ERUF och ESF.

2. Analys, uppföljning och utvärdering⁶

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 2.1–2.4 är sammantaget 5 500.

Beskriv genomgående i frågorna 2.1–2.4 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

2.1 Beskriv de strategiskt viktigaste analyserna, uppföljningarna och utvärderingarna som har genomförts.

Utvecklingen av arbetsmarknaden, näringslivet samt konjunkturläget har följts upp regelbundet under året och det redovisas under näringslivsdialoger där kommuner och andra offentliga aktörer deltar. I dialogerna ingår även representanter från näringslivet. Det visas även annan intressant och aktuell statistik och analys som är viktig att förmedla.

Kompetensförsörjning är ett av de mer centrala områden där regionen tar fram underlag och egna analyser, både till det egna strategiska arbetet som regionen som utvecklingsansvarig driver samt till lokala och andra regionala aktörer, men även till Skolverket.

Rapporter som tagits fram under året med hjälp av externa konsulter handlar om framtidens kompetensbehov i länet genom att se på trender och förändringar som

⁶ Villkorsbeslut 2023:1.3, 1.4, 2.

sker. Samt en undersökning hos länets företags och deras syn på framtida kompetensförsörjning med fokus på internationell arbetskraft.

Det mesta av de underlag som regionen själv tar fram baserar sig på tillgängliga registerdata. En annan viktig källa för att få information (och sprida kunskap) är de olika forum som regionen är med i och driver. För oss som är en liten region i förhållande till resurser är andra aktörers, speciellt statliga myndigheters, rapporter och analyser en viktig källa.

Ett av de viktigare uppdragen för året har varit att arbeta med och vidareutveckla uppföljning och analyser av tillväxtmedlen från anslag 1:1. Övergripande följs medlens fördelning upp bland annat utifrån geografi, styrkeområden, näringsgren och olika typer utlysningar och dessa redovisas bland annat till förtroendevalda.

Varje år genomförs en analys/utvärdering av en extern aktör avseende hur 1:1-medlen använts. Frågeställningarna varierar från år till år och under 2023 är det fokus på projektmedlen. Under hösten har det tagits in externa konsulter för att analysera och utvärdera ett tiotal projekt (som avslutats mellan 2015 och 2022) och deras resultat och effekter. Fokus är bland annat att se om bestående resultat finns kvar, vilka arbetssätt/aktiviteter blivit implementerade i ordinarie verksamhet samt vilka faktorer som påverkar möjligheter att skapa långsiktiga resultat och effekter. Det finns ett inbyggt lärandefokus i uppdraget där analysen ska belysa viktiga aspekter att ta hänsyn till för Region Jämtland Härjedalen som stödgivare och för projektägaren och dessa kommer konsulterna att processleda en diskussion primärt med handläggare och beslutsfattare.

Den demografiska utvecklingen i länet följs upp på en visualiserad plattform som är tillgänglig för både kommuner och andra aktörer. Inom projektet Attraktiv region har det tagits fram statistikrapporter om inflyttningen till länet och kommunerna för att kunna följa om trenden fortsatt efter pandemins förändrade flyttmönster. Projektet har som syfte att öka på inflyttningen till länet bland annat för att möta utmaningarna i arbetskraftsförsörjningen.

Ett brett arbete kring att följa upp de kulturella och kreativa branscherna (KKB) har pågått under året. Detta har hittills utmynnat i en framtagning av de näringsgrenar som ska ingå i denna uppföljning samt vad som ska följas upp. En första uppföljning av KKB blev gjord 2023 och kommer fortsätt kommande år på likartat vis. Arbete kring vidare analyser och utvärdering inom KKB har påbörjats.

- 2.2 Beskriv hur ni säkerställer att arbetet med analys, uppföljning och utvärdering genomförs löpande, systematiskt och långsiktigt samt hur resultat och erfarenheter från det arbetet tas tillvara i det regionala utvecklingsarbetet.

Inom projektet *Vägar till hållbar utveckling* arbetades det fram en struktur för hur uppföljning och utvärdering av den regionala utvecklingsstrategin ska ske. I *Ramverk för uppföljning, utvärdering och lärande för hållbar tillväxt* beskrivs det i detalj hur insatser ska kopplas och bedömas mot visionära mål (målbild 2050) samt vilka

indikatorer ska signalera utvecklingen av de bestämda visionära målen. Ett första insamlande av underlag har utförts under året där strateger och projektledare gjort övergripande bedömningar hur arbeten inom strategiska områden och (avlutade) projekt bidragit till givna mål. Uppföljningen av indikatorer automatiserades in i en visualiseringsplattform. Underlaget ska bland annat kunna användas vid återrapporteringar.

I dokumentet ingår även en sammanställning över alla uppföljningar som regionen gör, vem, när och hur för att på så sätt få en mer samlad bild. De mer detaljerade uppgifterna av dessa övriga uppföljningar och utvärderingar är nedskrivna i egna planer. Som exempel kan nämnas *Uppföljningsplan för Anslag 1:1* och *Uppföljningsplan för den regionala utvecklingsnämnden* som är en del av Ramverket för uppföljning.

När externa konsulter utfört ett analysarbete är det praxis att det i uppdraget ingår att redovisa resultatet i olika sammanhang för att på så sätt sprida kunskapen, det kan vara både för anställda inom regionen och externa aktörer (så som kommunerna). Samtliga rapporter och analyser publiceras på regionens egen hemsida och/eller på Analysportal Norr som är en samlingsplattform för rapporter och analyser i Norra Sverige (<https://analysportalnorr.se/>).

En utmaning för regionens eget analysarbete är att hänga med i de möjligheter som andra regioners utveckling av automatisering och strukturering innebär. Utvecklingen gör att uttag och bearbetning av data tar kortare tid och att mer tid därmed kan avsättas till analyser.

Det sker ett nära samarbete med de övriga tre nordliga länen genom Analyssamverkan Norr vilket är viktigt för det systematiska och långsiktiga analysarbetet.

I samarbetet sker utvecklingsarbeten som skulle vara för tidskrävande att göra själv. Det handlar om att automatisera och skapa olika rapporter, visualiseringar och plattformar. Exempelvis har Region Västernorrland tagit fram en rapport åt Region Jämtland Härjedalen över Jobben i Platsbanken som uppdateras varje månad.

En utmaning för arbetet att automatisera uttag och rapporter är när publika databaser flyttas till andra myndigheter och möjligheten för synkroniseringen mellan olika statistikdatabaser försvinner. Här önskas att samtliga offentliga myndigheter har möjligheten att använda business intelligence (koppling mellan databaser) för att smidigt kunna använda statistik och vidareförädla det på enkla sätt för bland annat presentationer.

- 2.3 Beskriv hur samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga har integrerats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

I strukturen (se 2.2) för uppföljningen (och utvärderingen) av insatsers inverkan mot delar av visionära målen i RUS:en är hållbarhetsdimensionerna beaktade. Även indikatoruppföljningen är uppbyggd baserad på data ur Kolada (Agenda 2030 och BRP+) på ett sätt där flertal variabler ska visa på utvecklingen inom de olika dimensionerna. I analyser tas hållbarhetsdimensionerna med om det är relevant.

2.4 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Det geografiska perspektivet är väldigt central i de flesta analyser och statistiska sammanställningar i och med att en av långsiktiga prioriteringarna för regionala utvecklingspolitiken är att skapa förutsättningar för utvecklingskraft i hela länet. En inomregional jämförelse, främst på kommunnivå, görs i de flesta statistiska sammanställningar och analyser. Mycket av underlagen sprids till kommunerna, exempelvis framtagna rapporter och statistik av den demografiska utvecklingen samt flyttmönster. Inom uppföljningen av Anslag 1:1 följs hur medlen förväntas spridas mellan länets kommuner. Det egentliga hindret är oftast tillgänglighet av kommunalfördelade data.

Region Jämtland Härjedalen beställer årlig uppdatering av Regionsdatabasen från SCB, vilket innehåller finfördelad statistik på bland annat 500 meters och 1000 meters rutor. Dessa ger möjlighet att göra med fördjupade analyser i GIS-verktyg och har använts inom infrastrukturärenden och andra ärenden där befolkningsspridning är relevant information.

3. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd⁷

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 3.1–3.3 är sammantaget 8 000. Fråga 3.4 har ingen teckenbegränsning.

Beskriv genomgående i frågorna 3.1–3.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

3.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd har genomförts.

Under 2023 fick Region Jämtland Härjedalen och övriga regioner erbjudande från regeringen att ta fram och genomföra regionala serviceprogram. Regionala utvecklingsnämnden beslutade den 23 maj 2023, §89, att fastställa regionalt serviceprogram för åren 2023–2030.

Programmet bidrar till att stärka samordningen av de olika ekonomiska stöd och insatser som regionerna, länsstyrelsen och Tillväxtverket beslutar om.

⁷ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

Region Jämtland Härjedalens regionala serviceprogram 2023–2030 tar avstamp i den regionala utvecklingsstrategin (RUN/515/2018) och program för smart specialisering (RUN/430/2018) samt nationella förordningar för kommersiell service. Programmet har utarbetats i bred samverkan med länets kommuner och Länsstyrelsen Jämtlands län.

Det regionala serviceprogrammet beskriver:

1. förhållanden på landsbygderna för regional serviceutveckling.
2. övergripande strategier, prioriterade insatsområden.
3. förhållanden gällande service i länet.

Prioriterade insatsområden:

- * Stärka tillgängligheten till kommersiell service för medborgare
- * Stärka förutsättningarna för servicegivare med stöd & rådgivning
- * Stärka samordningen mellan offentliga intressenter

Syftet med programmet är att uppnå en god tillgång till kommersiell service i olika typer av landsbygd.

Region Jämtland Härjedalen är ansvarig för att det regionala serviceprogrammet genomförs och följer upp dess insatser. Handlingsplaner har utarbetats för åren 2023 och 2024 via det regionala nätverket Service Z (bestående av Region Jämtland Härjedalen som sammankallande aktör tillsammans med länets kommuner och Länsstyrelsen Jämtlands län). Handlingsplanerna innehåller en beskrivning av planerade insatser för året med uppföljningsbara mål och vem som ansvarar för insatsen. Uppföljningen för 2023 är gjort inrapporterad enligt Tillväxtverkets riktlinjer.

När revideringen av Regionala utvecklingsstrategin genomfördes 2019–2021 var ett förbättringsområde som kom fram under processen att inkludera kultur samt kulturella branscher på ett bättre sätt. Ett beslut togs att ta fram en plan för det och 2023 har Region Jämtland Härjedalen börjat verkställa insatser och vidareutveckla den nya planen för Kulturella och kreativa branscher (KKB). Det är en strategisk satsning som verkar från två håll för att bidra till likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i länet, jämfört med riket och i olika delar av länet jämfört med länet i sin helhet. Endast 1% av landets företag inom kulturella och kreativa branscher (KKB) finns i Jämtlands län. Att kunna vara verksam inom KKB i länet samt i olika delar inom länet, är en del i likvärdighet kring arbete. Möjligheten för KKB-företag att vara verksamma i länet har också en avgörande inverkan på förutsättningarna för boende och välfärd i länet. Insatserna har omfattat organisering för systematiskt, målinriktat, effektivt och meningsfullt arbetssätt internt och mellan regionen och länets kommuner. Under 2023 har insatser genomförts i samarbete med Härjedalens och Åre kommuner, samt på övergripande länsnivå med finansieringsinformationer och andra näringsstärkande insatser. Region Jämtland Härjedalen har också börjat genomföra aktiviteter inom det strategiska regionägda projektet "Samspel" (se www.samspel63.se) med särskilt syfte att stärka KKB och övriga små och medelstora företags kunskap om KKB och förutsättningarna för att köpa och sälja tjänster och produkter. Projektsatsningen görs i samarbete med aktörer i Trøndelag, som besitter en kompletterande kompetens. Våra geografiska områden är en viktig gemensam

marknad för KKB.

- 3.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Arbetet med Regionala serviceprogrammet är ett oerhört viktigt arbete i att möta de samhällsstrukturer som glesa miljöer har för att skapa de bästa möjligheterna för utveckling. Det handlar om att bemöta lokala, regionala och globala samhällsutmaningar. Detta arbete handlar bland annat om att främja god tillgänglighet i glesa strukturer, bemöta den demografiska utmaningen, närvaro av sociala mötesplatser på lokal nivå, färre och kortare resor och digitala lösningar som skapar än bättre tillgänglighet både för att överbrygga längre avstånd och för att öka tillgänglighet på olika sätt. En del av utvecklingen är också att arbeta med omställningen till fossilfritt genom planering av laddinfrastruktur på landsbygden och i samordningen med annan kommersiell- och viss offentlig service.

Region Jämtland Härjedalen har gjort en extra satsning på kulturella och kreativa branscher (KKB), genom att ta fram en särskild handlingsplan. Satsningen på KKB möter samhällsutmaningar eftersom kulturutbud – med bredd i konstformer, spritt i länet och med hög kvalitet - är en förutsättning för att skapa attraktivitet och sammanhållning. Genom att stärka länets egna kulturföretag så att de blir hållbara ur alla tre hållbarhetsaspekterna kan kulturutbudet bli långsiktigt hållbart. Insatser under 2023 har varit att visa på vägar till finansiering, produktutveckling mm med syfte att stärka KKB-företagens lönsamhet. Kulturella och kreativa företag och aktörer har kapacitet att snabbt ställa om och bidrar till att visualisera och utveckla lösningar och innovationer för en hållbar omställning.

- 3.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd.

Det territoriella perspektivet går hand i hand med stycket ovanför eftersom den stora ytan på vår geografi, med en befolkning som bor i hela geografin och där näringslivsstrukturen gör hela länet levande samtidigt som det skapar utmaningar i att möjliggöra för utveckling i hela territoriet. Det finns även inomregionala skillnader på förutsättningar och strukturer och därmed är det territoriella perspektivet väldigt centralt för att uppnå den målbilden för länet 2050 som finns i den Regionala utvecklingsstrategin.

I länet har kommunala serviceplaner redan funnits i ett antal år för att verkligen bygga in det territoriella perspektivet, som i sin tur bidrar det regionala perspektivet. Detta arbete har fortgått under året och förstärktes genom att Tillväxtverket öppnade en utlysning där medel kunde sökas för att utveckla regionala serviceprogram och hantera stöd till kommersiell service. Region Jämtland Härjedalens ansökan för projektet "Resurser till genomförande av regionalt serviceprogram Jämtlands län" beviljades medfinansiering genom nationella medel från Tillväxtverket och via regionalt utvecklingsanslag 1:1. Projektetiden är 1 juli 2023 till 30 juni 2026.

Projektets inriktning grundar sig på att samhället förändras i snabb takt och detta medför både möjligheter och utmaningar. Detta gäller inte minst möjligheterna till att bibehålla och utveckla kommersiell service på landsbygderna. Det är därför viktigt att skapa kunskap kring samt att via handlingsplaner agera på förändringar på landsbygderna vad det gäller befolkning och näringsliv samt dra nytta av de möjligheter som ny kunskap och nya tekniker skapar.

Projektet syftar till att vidareutveckla nya arbetsformer och samverka för genomförande av regionalt serviceprogram genom exempelvis dialog och samordning mellan olika aktörer och insatser, arbete med kunskapsunderlag samt hantering av stöd till kommersiell service. På kort sikt är målet att de nya arbetsformerna och samverkan ska leda till ytterligare utvecklingskraft och nya insikter som leder till stärkt konkurrenskraft i länet. På längre sikt är förhoppningen att insatserna leder till ökad tillgänglighet av kommersiell service för både företag och medborgare.

3.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
Arbete med Service-Z, Nätverk för frågor rörande kommersiell service med kommunernas landsbygdsutvecklare och Länsstyrelsen Jämtlands Län	<p>* Service Z - 4st fysiska möten under året och tät dialog via mail och Teamskanal.</p> <p>* Handlingsplan för 2023 och 2024 beslutad i nov, 2023.</p> <p>* 3-årigt projekt <i>Resurser för genomförande av regionalt serviceprogram</i> beviljat av TVV samt medfinansieras av 1:1-medel.</p> <p>* Antal fysiska företagsbesök: 22 st i samverkan mellan RJH, kommunerna samt ibland med Lst. Förutom detta sker samtal och digitala möten löpande.</p> <p>Regionalt serviceprogram 2023-2030 beslutades i maj, 2023.</p>	<p>Uppföljning av årliga handlingsplaner kopplat till regionalt serviceprogram sker till Regionala utvecklingsnämnden och Tillväxtverket.</p> <p>Antal beslutade stöd:</p> <p>* Hemsändning 8 st 1 537 062 kr</p> <p>* Servicebidrag 7st 1 007 710 kr</p> <p>* Investeringsbidrag 12 st, 3 482 980 kr</p> <p>* Stöd till korrosionsskydd 3 st, 1 745 475 kr</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering

<p>Plan för kulturella och kreativa branscher beslutades i Regionala utvecklingsnämnden i december 2022, § 113 (RUN/113/2022).</p> <p>Planen för kulturella och kreativa branscher omfattar fem områden; -Kartläggning och kunskapsuppbyggnad -Tvärpolitisk- och flerpartssamverkan -Kulturskaparna som den värdeskapande kärnan -Platsens betydelse</p>	<p>Uppföljning i Regionala utvecklingsnämnden i oktober 2023.</p> <p>Fyra interna team har skapats för systematiskt och samverkande arbetssätt mellan områdena Kultur och bildning och Hållbar tillväxt.</p> <p>Interregprojektet Samspel syftar till att stärka kulturnäringsarnas förutsättningar för att uppnå hållbar ekonomisk utveckling, social delaktighet och konkurrenskraft i Trøndelag och Jämtlands län.</p>	<p>Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering <p>Bidrar till mål inom ERUF:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft
--	---	---	---

4. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling⁸

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 4.1–4.3 är sammantaget 12 500. Fråga 4.4 har ingen teckenbegränsning.

Beskriv genomgående i frågorna 4.1–4.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

4.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom kompetensförsörjning och kompetensutveckling har genomförts.

Samverkan gällande kompetensförsörjning på regional nivå är organiserad i en ledningsgrupp som består av representanter från Region Jämtland Härjedalen, Arbetsförmedlingen, Mittuniversitetet, Samling Näringsliv, Handelskammaren, Jämtlands Gymnasieförbund, folkhögskolorna samt det nystartade Kommunförbundet Jämtland Härjedalen. Här finns även företrädare från kommunerna: representanter ur regionala nätverk för chefer inom vuxenutbildning och Lärcentrum, respektive för tillväxt- och näringslivschefer.

Det strategiska arbetet kring kompetensförsörjning har utvecklats med utgångspunkt i Plan för regional kompetensförsörjning. Planen har tagits fram i samverkan med aktörer i länet med olika perspektiv och uppdrag gällande kompetensförsörjning. Den är en konkretisering av såväl den nationella strategin för hållbar regional utveckling

⁸ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

som den regionala utvecklingsstrategin. Aktörerna som igår i ledningsgruppen för regional kompetensförsörjning har en särskilt betydelsefull roll för såväl framtagande som genomförande av planen. Planen har möjliggjort en bättre helhetssyn och möjlighet till synergier och gemensamma stegförflyttningar i den riktning som krävs för länets utveckling.

Under året har ett särskilt arbete pågått med att revidera och uppdatera planen så att den är relevant inför 2024–2026. I det arbetet har även fler aktörer involverats. Inför 2024 har vi också påbörjat en översyn kring hur vi kan få ännu mer kraft i det gemensamma genomförandet.

För att gemensamt möta utmaningarna kring kompetensförsörjning i länet har fyra fokusområden prioriterats:

- Utveckla arbetet med prognoser och underlag i syfte att främja strategisk kompetensstyrning
- Förbättra infrastruktur för flexibel tillgång till livslångt lärande i hela länet
- Stärk arbetet med att attrahera och behålla kompetens
- Förbättra förnyelseförmåga och kompetens för att kunna ställa om och möta framtiden på nya och långsiktigt hållbara sätt

Inom varje fokusområde har sedan insatser och i vissa fall mer konkreta aktiviteter tydliggjorts. Kommunikation är en utmaning då många parallella processer, insatser och satsningar pågår samt antalet aktörer på såväl regional som lokal nivå är många.

Regionens roll har framförallt bestått i att samordna och följa upp det gemensamma arbetet utifrån planen, samt ansvara för vissa delar av genomförandet. Vi har under året aktivt verkat för att möjliggöra och mobilisera för nya satsningar och initiativ med extern finansiering, i synnerhet Europeiska socialfonden. Samarbetet med ESF-rådet som tidigare varit en stor utmaning, har påtagligt förbättrats under året, vilket gör att vi framåt ser betydligt större potential för länet att växla upp med dessa medel.

Dessvärre finns dock en begränsad utvecklingskapacitet hos många av aktörerna i länet, vilket är en försvårande faktor när det kommer till att ta del av relevanta utvecklingsmedel. De krävs ganska omfattande stödjande insatser för att fler aktörer ska kunna ta detta steg.

Regionala analyser och kunskapsunderlag utgör en grund för det regionala kompetensförsörjningsarbetet, vilket gjort det till ett givet fokusområde för det gemensamma strategiska arbetet i länet. Med anledning av ändringen i lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar där regionernas roll vad gäller bedömningar av kompetensbehov förtydligats har även ett internt utvecklingsarbete påbörjats. Under året har det varit utmanande att på kort tid och med begränsade resurser göra bedömningar av kompetensbehov som efterfrågas av Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan. Den korta svarstiden från Skolverket var särskilt utmanande, liksom den nya detaljeringsnivån på efterfrågade bedömningar från Myndigheten för yrkeshögskolan. Viktiga framgångsfaktorer i sammanhanget har dock varit vår relativa litenhet och närhet till aktörer. Enkla och snabba kontaktvägar har underlättat insamling av input betydligt. Önskvärt framåt är dock mer tid och bättre systematik i arbetet liksom möjlighet till stöd från myndigheter (exempelvis i form av möjlighet att kunna ta in analys och processtöd vid behov). En process för att utveckla ett mer

strategiskt och systematiskt arbete kring yrkeshögskoleutbildning i länet har nyligen initierats tillsammans med länets aktörer.

Den nationella nivån och de myndigheter som har uppdrag gällande kompetensförsörjning behöver i ökad utsträckning verka för att stödja och erbjuda lösningar som fungerar i relation till små regioner med många mindre aktörer och gles geografi där begränsad egen utvecklingskapacitet ofta finns. Den myndighetssamverkan som finns mellan myndigheter med uppdrag gällande kompetensförsörjning har numera ett särskilt uppdrag riktat mot norra Sverige som i delar tangerar ett sånt behov. Mellersta Norrland är dock exkluderade från detta trots att vi delar väldigt många av utmaningarna med våra grannar i övre Norrland. Delar av detta uppdrag bör med fördel kunna breddas till att även inkludera Jämtland Härjedalen och Västernorrland alternativt att myndighetssamverkan ges i uppdrag att verka stödjande till regioner med gles geografi och begränsad egen utvecklingskapacitet och stötta mer i sökandet av anpassade lösningar på befintliga utmaningar.

För att möjliggöra mer likvärdiga förutsättningar för hållbar kompetensförsörjning i hela landet bör myndigheter med uppdrag kring kompetensförsörjning ha ett tydligare regionalt perspektiv, både vad gäller underlag och analyser samt i relevanta uppdrag och utveckling. Vikten av att SCB ges ett permanent långsiktigt uppdrag att var tredje år ta fram Arbetsmarknads- och utbildningsprognoser på regional nivå kan inte nog understrykas. Det utgör en viktig grundförutsättning för att regioner ska kunna utföra sina uppdrag.

- 4.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Arbetet med att synliggöra och skapa medvetenhet om utmaningar och behov gällande kompetensförsörjning i olika sammanhang har fortsatt under året. Att komma vidare till nästa steg och i samverkan aktivt möta samhällsutmaningarna som i länet på många sätt är extra utmanande sett till parametrar som exempelvis demografi, utbildningsnivå, utvecklingskapacitet, näringslivsstruktur och långa avstånd/gleshet är i sig utmanande.

En viktig framgångsfaktor är dock att det i länet finns en förhållandevis bra samverkanstradition, vilket är en viktig förutsättning för att kunna jobba utmaningsdrivet. Inom ramen för arbetet med regional kompetensförsörjning har en struktur och kultur för att gemensamt ta sig an delar av utmaningarna tagit form. Arbetet kräver dock uthållighet och långsiktighet då det är komplext och behöver inbegripa många perspektiv och aktörer för att nå effekt. Processen för framtagande av plan för regional kompetensförsörjning är i sig viktig för samsynen. Planen syftar till att möta utmaningar gällande kompetensförsörjning som i sin tur är tätt sammanlänkade med andra samhällsutmaningar som exempelvis demografiska förändringar, socioekonomi, social sammanhållning och teknisk utveckling. Hållbarhet är integrerat i planen för regional kompetensförsörjning, i synnerhet ekonomisk och social hållbarhet. Utpekade fokus och insatsområden adresserar i första hand tre av Agenda 2030 målen; mål 4 (God utbildning för alla), mål 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) och mål 10 (Minskad ojämlikhet).

Teknikutveckling inklusive exempelvis AI och digitalisering lyfts ofta som möjliggörare för att bemöta de utmaningar som glest befolkade och landsbygdsdominerade områden har i form av gleshet och långa avstånd. Det kan också vara en möjlig dellösning på kompetensförsörjningen. Vårt läns småskaliga företagsstruktur gör dock att vissa utvecklingsinitiativ uteblir eller inte genomförs i tillräckligt hög utsträckning. Viktiga förutsättningsskapande delar behövs för att kunna ta viktiga utvecklingssteg. Här behöver den nationella nivån och myndigheter i väsentlig del backa upp och underlätta och inte försvåra. Mot bakgrund av att såväl regionen som många aktörer i länet har en begränsad egen utvecklingskapacitet blir det särskilt viktigt att den nationella nivån och myndigheter har förståelse för detta och bidrar på ett sätt som stödjer och underlättar. Många av de satsningar som initieras från nationell nivå utgår dock i första hand från ett urbant perspektiv som tyvärr många gånger slår fel i förhållande till behov och förutsättningar i mindre regioner/kommuner.

4.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Under året har Kommunförbundet Jämtland Härjedalen bildats och ingår numera i Ledningsgruppen för regional kompetensförsörjning. Att kommunförbundet tillsammans med representanter ur regionala nätverk för chefer inom vuxenutbildning och Lärcentrum respektive för tillväxt- och näringslivschefer ingår i Ledningsgruppen gör att samtliga kommuner representeras på ett mera jämlikt sätt.

En viktig del i arbetet med underlag och analyser är att, från den regionala nivån, bryta ner vissa uppgifter på kommunnivå för att just synliggöra områden där utmaningar och behov skiljer sig åt men också där likheter finns.

Vissa kommuner i länet har mer gynnsamma förutsättningar att i ett nästa steg identifiera och söka lösningar medan flera andra har svårigheter att mäkta med att ta de steg som krävs för att nå förändring. Det finns ett stort behov av mer stödjande insatser, inte minst i gles- och landsbygdsområden, för att stärka aktörers utvecklingskapacitet. Det faktum att flera av kommunerna i länet har svårigheter att få en ekonomi i balans, medför begränsade möjligheter för kommuner att långsiktigt investera i utveckling när lagstadgad verksamhet måste prioriteras.

I takt med att kompetensförsörjningsutmaningarna blir alltmer påtagliga i princip alla sektorer och branscher blir det allt svårare att anlägga ett mer långsiktigt utvecklingsperspektiv i frågorna som mer får karaktären av krishantering. För att råda bot på detta finns behov av att stärka förutsättningar för små regioners utvecklingskapacitet. Här behöver den nationella nivån kliva in och tydligare kompensera i framförallt glesa miljöer där utmaningarna kring kompetensförsörjning och kompetensutveckling redan är och kommer bli alltmer utmanande med tiden och därmed kräver ett ökat nytänkande. Den regionala nivån skulle behöva förstärkas för att i högre grad kunna erbjuda kompensatorisk stöd/kompetens i strategiska utvecklingsfrågor/lokala utvecklingsprocesser. Förslagsvis bör den nationella nivån möjliggöra för mindre regioner med många små aktörer och kommuner att vid behov kunna avropa konsultativt processtöd för att främja och stärka utvecklingskapacitet. Mot bakgrund av att finansieringen till regionerna går i motsatt riktning, dvs att större befolkningsrika regioner får större ersättning och mindre befolkningstunna regioner

får mindre ersättning, blir det särskilt angeläget att hitta alternativa vägar från nationellt håll som bidrar till mer jämlika förutsättningar i alla delar av landet.

Det faktum att många av såväl medborgarna som företagen upplevs ha begränsad tillgång till stöd (via exempelvis Arbetsförmedlingen) och till ett funktionellt utbildningsutbud/utbildningsmöjligheter är påtagligt. Arbetet har tydliggjort och drivit på incitamenten för att vidareutveckla Lärcentra som potential för att tillgängliggöra utbildning och utveckling lokalt. Mandatet att utveckla ligger dock på kommunerna som brottas med många parallella utmaningar som konkurrerar om uppmärksamhet och resurser.

4.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
<p>Utveckla en regional struktur för validering i syfte att stärka och effektivisera kompetensförsörjningen i länet.</p> <p>Insatsen har påbörjats under året och genomförts i flera spår i form av exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tillhandahålla stöd och inspiration för vuxenutbildningsaktörer i frågor som rör validering som verktyg för kompetensförsörjning - Inventera och initiera utveckling av stöd för arbetsgivare i frågor som rör kompetensplanering - Utveckla kommunikation om kompetensförsörjning och validering 	<p>Flertalet aktiviteter, träffar och kommunikationsinsatser har genomförda under året. Några ex på detta är:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Fyra "Valideringsforum" med vuxenutbildningsaktörer i länets 8 kommuner -Övergripande kunskapsunderlag för inledande kartläggning har tagits fram och används av länets kommuner - Genomförd kartläggning/omvärldsorientering av möjligt stöd för arbetsgivare att arbeta med sin kompetensplanering -Kommunikation kring kompetensförsörjning och validering finns delvis framtagen 	<p>Bedömning kort sikt - ökad förståelse för valideringsprocesser och inspiration kring relevanta arbetssätt för aktörer inom vuxenutbildningen i länet</p> <p>Bedömning kort sikt - ökad medvetenhet gällande tillgängligt stöd för arbetsgivare samt identifiering av fortsatta utvecklingsbehov</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering <p>Bidrar även till: särskilt mål Främja livslångt lärande (Europeiska socialfondsprogrammet) samt till genomförande av plan för regional kompetensförsörjning.</p>
<p>Utveckla underlag och analyser i syfte att bättre förstå behov, trender och förändringar på arbetsmarknaden</p>	<p>-Framtaget underlag Trender och förändringar – effekter på framtida kompetensbehov i Jämtland.</p>	<p>Bedömning kort sikt - ökad kunskap och samsyn kring behov</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p>

	-Framtaget underlag kring arbetsgivares benägenhet och mognad att rekrytera internationell kompetens	Framtida projektsatsning har initierats.	<p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering <p>Bidrar även till: genomförande av plan för regional kompetensförsörjning.</p>
Medfinansiering av projektet <i>Kompetenskompassen</i> som har till syfte att ge framtidens arbetskraft kunskap för att kunna göra medvetna studie- och yrkesval. Riktade aktiviteter till unga om hur arbetsmarknaden ser ut, var jobben finns och vilka företag och arbetsmöjligheter som finns i länet. Innefattar även en rad aktiviteter riktade mot arbetsgivare.	<p>Flertalet genomförda aktiviteter riktade till unga och arbetsgivare i länet. Några ex är: - Inspirationsföreläsningar för elever i grundskola, gymnasiet och studenter med fokus på lokala arbetsgivare, arbetsmarknaden och dess behov.</p> <p>-Erbjuda Arbetsmarknadskunskap till elever som läser andra året på högskoleförberedande program</p>	Bedömning kort och medellång sikt - ökad kännedom och medvetenhet hos arbetsgivare och elever/studenter	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering <p>Bidrar även till: särskilt mål Främja livslångt lärande (Europeiska socialfondsprogrammet) samt till genomförande av plan för regional kompetensförsörjning.</p>

5. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande⁹

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 5.1–5.3 är sammantaget 12 500. Fråga 5.4 har ingen teckenbegränsning.

Beskriv genomgående i frågorna 5.1–5.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

⁹ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

5.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande har genomförts.

Region Jämtland Härjedalen har inom näringslivs-, investerings- och exportfrämjande samlat relevanta aktörer inom respektive område för gemensam samhandling i länet. Detta är en del av det löpande arbetet och görs inom flera olika forum med olika aktörer. Region Jämtland Härjedalen har ett strategisk processinriktat arbetssätt kopplat till Regionala utvecklingsstrategin, vilket gör att samverkan sker brett i frågorna. I många fall i quadripel-helix (ideell-, privat-, offentlig sektor samt akademin.)

En del av det strategiska arbetet inom innovation och förnyelse har genomförts inom arbetet med länets utvalda styrkeområden för smart specialisering. Under året har flera förslag till avgörande och nödvändig utveckling och konkretisering av arbetssätt och prioriteringar presenterats för aktörer i länet under gemensamma aktörsmöten.

En annan del av det strategiska arbetet inom innovation och förnyelse har bestått i att göra löpande strategiska bedömningar av hur inkomna ansökningar om projektstöd från Anslag 1:1 bidrar till innovation och förnyelse inom länets utvalda styrkeområden.

Initiativ som tillför länet strategiskt intressanta och angelägna satsningar inom smart specialisering genom innovation och förnyelse, samt entreprenörskap och företagande, har fått stöd av regionens tjänstepersoner under individuella dialogmöten. Detta har omfattat såväl projektsökande aktörer som företag – några nämns i listan nedan.

Bevakning av regionens intressen när det kommer till nationell och europeisk utveckling av strukturer och system för främjande av innovation har pågått under året. Länets glesa strukturer och entreprenöriella innovationssystem gynnas inte av rådande strukturer och system. Däremot är dessa förutsättningar en styrka när det kommer till diversifiering genom smart specialisering.

Fördjupade insatser har gjorts inom det innovationspolitiska området på både EU-nivå och nationellt kopplat till policyutveckling inom olika processer kopplade till utvecklingen av finansieringsinstrument samt S3 inom EU, såsom genom positionspapper inom EFNS-samarbetet samt den pågående forskningsfinansieringsutredningen och FoI-propositionen som presenteras hösten 2024. Regionen har i samtliga fall tryckt på ett ökat behov av fokus kring utformning av stöd som träffsäkrare når små och medelstora företag, riktade satsningar för att stärka entreprenörskap, och en ökad kraftsamling riktad mot inkrementella innovationer och uppbyggnad av adekvata innovationsekosystem för stimulans av dito, speciellt kopplat till våra landsbygder.

5.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Inom ramen för smart specialisering har ett initiativ tagits för att utveckla och använda en modell för bedömning och prioritering av behov, utmaningar, möjligheter, målkonflikter och synergier, med utgångspunkt i de globala målen och de territoriella förutsättningarna. Detta är ett sätt att integrera samtliga dimensioner av hållbar utveckling plus ett territoriellt perspektiv som omfattar både det länsövergripande och länets olika delar med sina olikheter och delar i helheten.

Inom ramen för smart specialisering diskuteras den utveckling som i större och större utsträckning går mot att vara samhällshälsutmaningsdriven.

I strategisk bedömning och prioritering av 1:1 medel beaktas samhällsutmaningarna i någon mån. I huvudsak genom bedömning av inkomna ansökningar, i mindre grad genom strategisk uppvaktning av aktörer lämpliga att leda angelägna satsningar och i större mån i form av initiativ till satsningar inom klimat-, miljö- och tekniksatsningar (cirkulär ekonomi).

5.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande.

Under året har regionen, genom arbetet med att utveckla färdplan för smart specialisering, initierat och börjat utforma ett arbetssätt med utgångspunkt i de lokala, platsanpassade behoven och deras variation inom länet och inom den lokala geografin (kommunen). Detta arbete är endast inlett under året och kommer att fortsätta att utforskas och är i sig ett innovativt arbetssätt som bidrar till det territoriella perspektivet.

Regionen har beaktat det territoriella perspektivet i sitt arbete med att stötta länet på olika sätt. T.ex. genom att i samarbete med kommuner och organisationer göra fysiska platsbesök med sammanhangsanpassad information och inspiration kring länets målbild och till finansiering för satsningar som kan bidra till att uppnå målbilden och möta länets behov av innovation med såväl spets som bredd.

5.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.

<p>Medfinansiering med 1:1 medel för att stötta arbetet med smart specialisering Styrkeområde Jord, skog och vatten</p>	<p>Under 2023 har 1:1-medel beviljats till 34 st projekt med koppling till Program för smart specialisering i Jämtlands Härjedalen 2021–2027 för länets prioriterade styrkeområden: Jord, skog och vatten, Hållbar energi, Upplevelser och Digitala Lösningar. Beviljat belopp uppgår till: SEK 76 191 671. Deltagande organisationer finns i länets samtliga kommuner samt närliggande län.</p>	<p>Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering <p>Bidrar även till: flera av målen inom ERUF.</p>
<p>Mat och Livsmedelsstrategi Jämtlands län. Regionfullmäktige fastställde i juni 2018, § 93, en regional mat- och livsmedelsstrategi för Jämtland Härjedalen (RUN/294/2017). Strategin är också antagen av Länsstyrelsen Jämtlands Län.</p> <p>Partnerskap med representanter från Region Jämtland Härjedalen, Jämtland Härjedalen Turism ek. för., Länsstyrelsen i Jämtlands län, Mittuniversitetet, Östersunds kommun, Lantbrukarnas Riksförbund Jämtland, Eldrimner, Torsta AB. Norrmejerier, Hushållningssällskapet Jämtlands län och Matfiskodlarna</p>	<p>Utifrån den beslutade strategin tar partnerskapet fram tvååriga handlingsplaner innehållande delmål och konkreta aktiviteter. Handlingsplanerna fastställs av regionala utvecklingsnämnden. Nuvarande handlingsplan gäller för åren 2023-2024 och beslutades i november 2022, § 177. Årlig uppföljning av handlingsplanen har skett till regionala utvecklingsnämnden under september, 2023.</p> <p>7st möten i partnerskapet har hållits under 2023.</p> <p>Beslut fattades september, 2023 §147 att revidera den regionala strategin. Detta tillsammans med Länsstyrelsen Jämtlands Län och partnerskapet. Översynen påbörjades under hösten 2023 och inleddes med en utvärdering av befintlig strategi.</p>	<p>Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering
<p>Fyra förstudier beviljade inom EURF 1.4 Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap. Dessa heter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grön Regional Förnyelse Jämtlands län, - Regional förnyelse Jämtlands län, - Stärkta färdigheter för smart specialisering inom socialt och kooperativt företagande i Jämtland Härjedalen, 	<p>Samtliga förstudier pågår fortfarande och avslutas i april 2024.</p>	<p>Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering

<p>samt - Industriell regional förnyelse Jämtlands län.</p>			<p>Bidrar till mål inom ERUF:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft
<p>Uppfångande av strategiskt initiativ och samverkan kring inlämnad Vinnovaansökan om att bli nationellt programkontor inom innovationssatsningen Impact Innovation - utlysning</p>	<p>En ansökan för framdrift i regionens delägda bolag Peak Innovation med fokus på rättvist och hållbart och demokratiskt resursnyttjande, inkludering, delaktighet kopplat till den gröna omställningen och särskilt till hållbar energi</p> <p>BiolImpact är en projektansökan med fokus på ett cirkulärt och biobaserat samhälle med biobaserad råvara från skog, åkrar, och vatten. Programkontoret kommer bestå av fem branschorganisationer och representanter för Region Skåne (utifrån livsmedel), Region Värmland (utifrån skogen) och Västra Götalandsregionen (utifrån cirkulär ekonomi). Förutom de tre ovan nämnda regionerna har BiolImpact samlat andra intresserade regioner i bred samverkan för att effektivt realisera den samhällsutveckling som innovationsprogrammet strävar efter, då regionerna anses erbjuda en självklar arena för att utveckla, demonstrera, realisera och skala upp innovationer. Region Jämtland Härjedalen som ställt sig bakom den här projektansökan.</p>	<p>Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering
<p>Uppfångning av och på flera sätt stöttad, länsövergripande strategisk satsning med potential för nationellt och internationellt angelägen platsbaserad(!) innovation och lyskraft inom styrkeområdet "Upplevelser" – Geopark Indalsälven</p>	<p>Region JH har i sina olika roller varit behjälplig för att stötta satsningen framåt genom</p> <p>Strukturerad utvecklingsprocessledning</p> <p>Medsamtalspart för utvecklingsdialog mellan ägare för Geopark Indalsälven</p> <p>Möjliggörare till mindre förstudie genom medfinansiering</p>	<p>Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.</p>	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering

6. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet¹⁰

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 6.1–6.3 är sammantaget 8 000. Fråga 6.4 har ingen teckenbegränsning.

Beskriv genomgående i frågorna 6.1–6.3 eventuella utmaningar och framgångsfaktorer i genomförandet. Ange också vilka aktörer ni har samverkat med (kommuner, länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv).

6.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet har genomförts.

Andelen hushåll och företag med snabbt bredband ökade med 4 procentenheter under 2022. Det innebär att 78 % av alla företag och 83 % av alla hushåll i länet är uppkopplade mot snabbt bredband. Men det varierar stort mellan kommuner samt inom kommuner. Den utbyggnad av bredbandsnät som sker i länet utanför tätorter sker till största delen tack vara olika finansiella stöd från PTS, regionens 1:1-medel samt ERUF.

För att digital kommunikation ska fungera i hela länet krävs att alla har tillgång till snabbt och robust bredband. Region Jämtland Härjedalen arbetar på olika sätt mot detta mål. Framför allt sker detta arbete genom den regionala bredbandskoordinatör. Detta uppdrag och arbete redovisas separat till Infrastrukturdepartementet via Post- och Telestyrelsen, PTS.

Utöver detta arbete har Region Jämtland Härjedalen bl. a. bedrivit påverkansarbeten till nationell nivå angående vikten av ekonomiskt stöd för bredbandsutbyggnad så att bredbandsmålen kan nås i hela Sverige, i alla kommuner i landet. Även ett fysiskt möte med civilminister Erik Slottnér har hållits för att informera om länets utmaningar, status och önskemål. En utbildning kring strategiska bredbandsfrågor har hållits för Region Jämtland Härjedalens tjänstemannaledning samt kommunstyrelsernas ordförande. Ytterligare ett exempel är ett projekt som startat för att se om ny satellit-teknik kan förbättra den digitala uppkopplingen på tåg, länsbussar samt ambulanser i länet.

Dessutom har Region Jämtland Härjedalen medfinansierat ERUF-projekt för ortsammanbindande nät med drygt 39 Mkr vilket motsvarar drygt 90 Mkr i total projektkostnad för dessa bredbandsprojekt.

Samverkan kring bredbandarbetet har bl.a. skett med länets kommuner, övriga regioner i Norrland, Länsstyrelsen, PTS, TVV samt samtliga i länet aktiva kommersiella bredbandsaktörer.

¹⁰ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

Under hösten 2022 beslutades den regionala transportplanen för 2022–2033 av Regionfullmäktige. Den låga tilldelningen av medel till den regionala planen är bekymmersam mot bakgrund av länets stora statliga vägnät. Trots över 500 mil länsvägar är ramtilldelningen till länet den näst minsta i landet. Problematiken har påtalats för departementet i många år. Länsanslaget är av stor betydelse för utvecklingen av länets vägar i ett stort län som Jämtland. Möjligheterna till medfinansiering i de pottor för trafiksäkerhet som föreslås i nationella planen blir dessutom obefintlig när länsanslaget är så lågt. Den låga tilldelningen av medel riskerar att leda till lägre tillgänglighet och det i sin tur ger sämre utvecklingsmöjligheter och en förminskning av arbetsmarknadsregionen. Under året har Region Jämtland Härjedalen fortsatt sitt påverkansarbete för ändring av tilldelningen av regionala medel. Bland annat anordnades ett möte med infrastrukturministern tillsammans med fem andra regioner. Under 2023 färdigställdes en gång- och cykelväg med finansiering från regionala planen.

Samarbetet med Västernorrland för god tillgänglighet samt ökad trafiksäkerhet längs E14 har fortsatt. Region Jämtland Härjedalen inkluderar även E45 i arbetet. E14 och E45 är mycket viktiga stråk genom länet och arbetet med att säkerställa en god trafiksäkerhet och tillgänglighet är eftersatt och inte i nivå med många övriga Europavägar i landet.

Region Jämtland Härjedalen ser med oro på utvecklingen av flygutbudet till och från länet. Flyget är av avgörande vikt för både näringslivet och besöksnäringen i länet och därmed för länets utveckling på totalen. Flygtrafiken måste även fortsättningsvis erbjuda ett attraktivt utbud både när det kommer till pris och avgångar/ankomster. Region Jämtland Härjedalen arbetar samtidigt aktivt med en omställning av flyget då det är mycket viktigt att minska flygets klimatpåverkan.

Ett av Region Jämtland Härjedalens viktigaste gemensamt politiskt uttryckta mål när det gäller infrastrukturfrågor, är att verka för kortare restid med tåg till Stockholm. Tillsammans med kommunerna och näringslivet har påverkansinsatser genomförts mot SJ och Trafikverket. Regionen kommer fortsätta det strategiska arbetet under 2024.

Under 2023 blev frågan om militär mobilitet ytterligare aktualiserad utifrån rådande världsläge och Sveriges Natoansökan. Region Jämtland Härjedalen har pekats ut som ett strategiskt viktigt område. Region Jämtland Härjedalen har därför inlett ett strategiskt arbete tillsammans med flera viktiga parter såsom Trøndelags fylke och Östersunds kommun men även med övriga kommuner i länet samt näringslivet. Mycket av påverkansarbetet vidare in under 2024 och mot den Nationella infrastrukturplanen kommer påverkas av de nya prioriteringarna som lyfter vikten av öst-västliga stråk och inte bara nord-sydliga stråk.

Korrelerat till ökad bredbandsutbyggnad ökar möjligheterna att utnyttja digitala hjälpmedel för privatpersoner, för den offentliga sektorn och för näringslivet. Med största sannolikhet får man både miljö- och klimatförbättringar korrelerat till detta i och med att resandet kan minska, t ex för vård i hemmet, läkarkonsultation på distans samt distansarbete. Även uppkoppling av olika typer av sensorer och annan Internet of things (IoT) möjliggörs och minskar resandet.

- 6.2 Beskriv hur ni har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Region Jämtland Härjedalen bedriver en nära samverkan med kommunerna och för en kontinuerlig dialog för att tidigt fånga upp brister och behov av både digital infrastruktur samt transportinfrastruktur, som uppstår till följd av till exempel ökad inflyttning. Vad gäller infrastruktur har primärt Trafikverket ansvar över sammanställningen av brister och behov men regionen deltar i dialogerna utifrån ansvaret för prioriteringen av utvecklingsåtgärder längs länsvägnätet.

Region Jämtland Härjedalen arbetar med den tekniska utvecklingen genom att vara medfinansierare för Green Flyway, ett Interreg-projekt som arbetat med att fasa ut fossila bränslen för flyg samt öka transporter med drönare. Under december 2023 godkändes finansieringen för ytterligare ett projekt inom Green Flyway.

Regionala transportplanen 2022–2033 har ett stort fokus på byggnation av gång- och cykelvägar. När dessa objekt byggts kommer trafiksäkerheten och tillgängligheten för oskyddade trafikanter ha ökat i många orter i länet. Åtgärder för ökad cykling/gång kan även bidra till överflytt från fordonstrafik till alternativa färdmedel, framför allt vid kortare resor. Detta är bra, men den egentliga anledningen till fokus på gång/cykelvägar är för att anslaget är så litet att det inte räcker till något annat (se även 1.2.1.1).

Flygtrafiken i länet är en oerhört viktig del av transportinfrastrukturen. Flygplatsen i Åre/Östersund samt flygplatsen i Sveg är två viktigare noder för tillgängligheten mellan länet och Stockholm och även till och från Europa. En annan viktig nod är Umeå där utifrån samverkan med universitetssjukhuset.

- 6.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet.

Jämtlands län är stort till ytan och invånarna är spridda över hela länet om än med en koncentration runt transportstråken E14 och E45 samt några av de större länsvägarna. Det är en utmaning att skapa liknande förutsättningar för tillgänglighet över hela länet både vad gäller digital kommunikation och transportsystemet.

Investerade medel ger ofta störst effekt (ekonomiskt, socialt och miljömässigt) i anslutning till tätorter där trafikarbetet är som störst och flest invånare kan dra nytta av åtgärden. Samtidigt är åtgärder i glesbygderna viktiga för byarnas utveckling och överlevnad.

Den största bredbandsutbyggnaden sker idag på landsbygden och på grund av länets glesa struktur blir utbyggnaden väldigt kostsam. På landsbygden saknar fortfarande 42 % av hushållen och företagen snabbt bredband enligt senaste kartläggningen från oktober-22. Det handlar om väldigt stora kostnader att ansluta

dessa återstående hushåll och företag. Fokus är därför på att tillgängliga stödmedel hamnar i områden som saknar snabbt bredband.

Vid upprättande av den regionala transportplanen är ambitionen att fördela medel ur planen så att utvecklingen sker i alla kommuner/delar av länet. Till följd av låg medelstillelning kan endast ett fåtal åtgärder genomföras årligen varför det i mindre kommuner ofta bara kan prioriteras ett eller två objekt inom planens tolvårsperiod. I samband med prioriteringsarbetet förs en nära dialog med Trafikverket som prioriterar åtgärder inom övriga av Nationella transportplanens delar eftersom även dessa bidrar positivt till utvecklingen i respektive kommun och i länet som helhet.

Under hösten 2023 har revideringen av regionala transportplanen inletts, detta genom workshops/dialogmöten med aktörer i länet. Bland annat har kommuner, näringsliv, besöksnäring, Trafikverket, Galtije, kollektivtrafikmyndigheten och Handelskammaren deltagit. Vid dessa möten har länsvägarnas brister och behov lyfts och dialog har förts gällande hur medlen i regionala transportplanen bäst kommer till nytta för länet som helhet. Vid dialogerna har även behovet av underlagsdokument såsom cykelstrategi och godsstrategi samt en samlad strategi kring infrastruktur framkommit. En tidplan för upprättande av dessa studier kommer tas fram under början av 2024.

Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
Utförande av Regional Transportplan för 2022-2033	Kontinuerlig pågående dialog med primärt kommuner (även ca 8 inbokade möten/år) och Trafikverket men även med Länsstyrelsen och Näringslivet m.fl	Under 2023, färdigställande av ett objekt finansierat med medel ur planen: Gcm-väg genom Hackås Säkrad finansiering genom tillskott från bärighetsmedel för byggnation av väg 662 Bonäshamn – Huså Åtgärdade brister i länsvägnätet, dock begränsad effekt till följd av låg medelstillelning. Möjliggörande av ökad andel transporter/förflyttningar med alternativt färd sätt. Bidra med förutsättningar för uppfyllande av regionens styrkeområden.	Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till: Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet Långsiktiga prioriteringar: <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering

		Kunskapsutveckling inom infrastrukturuområdet bland tjm i kommunen utifrån föredragningar vid möten.	
Dialogmöten inför revidering av Regional Transportplan	Två fysiska möten (samt två digitala möten för de som ej kunde närvara fysiskt). Inbjudna aktörer; kommuner, Länsstyrelse, Samling Näringsliv, Jämtland Härjedalen Turism, Galtje, Handelskammaren mittsverige, kollektivtrafikmyndigheten, Trafikverket	Ökad kunskap och samsyn inför kommande prioriteringar Annan struktur på regionala transportplanerna, tydligare prioriteringsgrunder, mer åtgärder av mindre karaktär för möjligheten att åtgärda även det småskaligare vägnätet	Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till: Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet Långsiktiga prioriteringar: • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering
Påverkansinsats för ökad tilldelning till regionala transportplanerna	Samverkansmöten med grannregioner/regioner som också anser tilldelningen vara för låg och baserad på felaktiga faktorer. Möte med infrastrukturministern. Medial uppmärksamhet på både lokal och nationell nivå.	Kritiken kring dagens fördelningsmodell har lyfts fram till infrastrukturministern. Förhoppning om ändring av tilldelning både till regionala transportplanerna och en förändring av fördelningsmodellen.	Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till: Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet Långsiktiga prioriteringar: • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling
Initiering av informationsmöten för kommunpolitiken avseende infrastrukturplanering	Samplaneringsmöten med Trafikverket, information för tjänstemän avseende kommande informationsinsats. Möten hålls under feb-mars 2024.	Kommunpolitiken som beslutar om infrastrukturåtgärder på både lokal och riksomfattande nivå får en högra kunskapsnivå kring hur infrastrukturplanering fungerar. Leder förhoppningsvis till bättre dialoger och beslut.	Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till: Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet Långsiktiga prioriteringar: • Utveckling i hela länet
Långsiktig utveckling av väg- och järnvägsnätet/påverkan på nationella infrastrukturplanen	Fortsatt arbete inom ramen för samverkansavtalet med Trafikverket. Arbetet utgår nu utifrån de långsiktiga prioriteringar som beslutats. Trafikverket kommer under 2024 fördjupa utredningen kring kapacitet på Stambanorna i Norrland.	På kort sikt – säkerställa att de objekt som länet prioriterar inför kommande nationell plan har tillräckligt god planmognad. På medellång-lång sikt är målsättningen att det strategiska arbetet i samverkan med Trafikverket ska ge en större utdelning för länet när det kommer till medelsfördelning	Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till: Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet Långsiktiga prioriteringar: • Utveckling i hela länet

	<p>Trafikverket har redovisat studien för E14/E45. Fortsatt dialog kring pilotprojekt Ånge – Bräcke etc.</p> <p>Under 2023 har remissvar skickats in bland annat avseende Pilotprojekt Bräcke – Ånge, påverkansinsatser i form av skrivelser till både media och Regeringskansliet (SJ-frågan (trafik till Trondheim), ökad tilldelning till regionala planerna osv)</p>	<p>inom samtliga pottor i den Nationella infrastrukturplanen</p>	
--	--	--	--

7. Jämställdhet¹¹

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 7.1 är 4 500. Fråga 7.2 har ingen teckenbegränsning.

- 7.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av jämställdhet har genomförts och med vilka aktörer ni har samverkat (kommuner, länsstyrelser, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv). Beskriv även eventuella utmaningar och framgångsfaktorer.

Jämställdhet är en del av det som följs upp för att uppnå den sociala hållbarhet i den Regionala utvecklingsstrategi och målbilden för Jämtlands län 2050, även det som följs upp gällande finansiellt stöd har en uppföljning på detta. Jämställdhet är en del av den jämlikhet som ska inkluderas i processer och insatser, och ska därför finnas med i planering och i sitt genomförande.

Region Jämtland Härjedalen är aktiva i det strategiska arbetet som Länsstyrelsen bedriver gällande Jämställdhetsstrategin i länet som samlar länets aktörer till möten ca 4 gånger per år.

- 7.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Se 7.1

8. Integration¹²

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 8.1 är 4 500. Fråga 8.2 har ingen teckenbegränsning.

¹¹ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

¹² Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

- 8.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av integration har genomförts och med vilka aktörer ni har samverkat (kommuner, länsstyrelser, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv). Beskriv även eventuella utmaningar och framgångsfaktorer.

Integration och mångfald är en del av det hållbarhetsarbete som Region Jämtland Härjedalen bedriver för att uppnå målbilden i den Regionala utvecklingsstrategin, dock är det inte alltid av etiska skäl möjligt att följa upp detta när det gäller finansiellt stöd. Integration är en del av den jämlikhet som ska inkluderas i processer och insatser, och ett integrationsperspektiv ska inkluderas i planering och i sitt genomförande.

- 8.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Se 8.1

9. Miljö och klimat¹³

Observera! **Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 9.1 är 4 500.** Fråga 9.2 har ingen teckenbegränsning.

- 9.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av miljö och klimat har genomförts och med vilka aktörer ni har samverkat (kommuner, länsstyrelser, övriga berörda statliga myndigheter, organisationer, till exempel det civila samhällets organisationer, och näringsliv). Beskriv även eventuella utmaningar och framgångsfaktorer.

Miljö och klimat också är ett perspektiv som Region Jämtland Härjedalen har med sig i alla sina processer och insatser, såsom jämställdhet och integration. Det finns däremot fler insatser kopplade till detta eftersom det sker en global grön omställning och mycket resurser prioriteras på detta område. Region Jämtland Härjedalen samordnar även ett Energikontor tillsammans med länets kommuner.

Regionens erbjudanden om företagsstöd bidrar tydligt till miljö- och klimateffekter. De företagsstöd som erbjuds är Stöd till energieffektivisering och Stöd till hållbarhetsanalys. Den typen av stöd påskyndar företagets omställning och kapacitet att genomföra åtgärder som bidrar till minskade klimatutsläpp, energieffektivisering, och omställningen till ett cirkulärt samhälle. Under året utfördes en översyn av företagsstöden där bl.a. erbjudandet om hållbarhetsanalys förtydligades och texten på hemsidan skrevs om för att underlätta för små och medelstora företag att förstå erbjudandet och för att erbjuda bättre stöd till handläggarna.

Region Jämtland Härjedalen arrangerade en workshop för intern miljösamverkan med temat *upphandling och fossilbränslefria transporter*, för att sammanföra kollegor inom olika enheter som arbetar med liknande frågor.

¹³ Villkorsbeslut 2023:1.1, 1.3, 2.

Region Jämtland Härjedalen har under året deltagit i ett nätverk, en samverkansplattform för energi och klimat, under ledning av Tillväxtverket med syfte att samsynka olika utlysningar från olika myndigheter och till nytta för näringslivet i de olika regionerna runtom i Sverige. Det har dock varit en stor utmaning att hitta framkomliga vägar i det arbetet.

Genom bl.a. samtal med nyckelaktörer i länet utfördes en kartläggning av tidigare och nuvarande satsningar inom cirkulär ekonomi för länet inför framskrivandet av ett ramprojekt för cirkulär omställning. Ramprojektet blev beviljat och kommer startas upp under januari 2024. Det har under 2023 även påbörjats ett arbete med att skriva fram ett mobiliseringsprojekt för cirkulär omställning. Ett antal förankringsmöten med nyckelaktörer i länet såsom Peak Innovation, ALMI, IUC Z-Group, Torsta, kommuner, och Företagarna har då genomförts. Regionen anordnar också nätverksträffar för cirkulär ekonomi, ett öppet digitalt forum som äger rum cirka en gång i månaden och där alla är välkomna att delta. Genom deltagande i Reglabs lär projekt *Näringslivets gröna omställning* har dessutom flera värdefulla kontakter skapats med andra regioner och nyckelaktörer utanför länet.

Region Jämtland Härjedalen har tillsammans med Länsstyrelsen Jämtlands län arrangerat en utbildning i centrala processer för gruvetablering med målgrupper regionala och kommunala politiker och högre uppsatta tjänstepersoner som får gruvrelaterade frågor på sitt bord. Deltagarna kunde delta på plats eller digitalt. Talare från Regeringskansliet, Bergsstaten, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt Länsstyrelsen medverkade.

Inom ramen för det regionala skogsprogrammet, ett samarbete mellan Länsstyrelsen Jämtlands län, Skogsstyrelsen och regionen, har ett flertal aktiviteter – fysiska som digitala - utförts under året för att öka kompetensen och öka insikten i olika typer av målkonflikter inom - eller som tangerar - de skogliga näringarna. Ämnen har varit: Variationsrikt skogsbruk vid vatten, Skogen i ett EU-perspektiv, och Skogens potential för ökad hållbar tillväxt.

Regionen driver projekt med syfte att öka takten i omställningen och för att uppnå visionen om ett fossilfritt län 2030. Projekt med inriktning att ställa om tung trafik till förnybart genomförs i samverkan med näringslivsaktörer inom transportbranschen, besöksnäringen, intresseorganisationer, kommunerna, samt Region Västernorrland.

Regionen samordnar också ett "Fastighetsnätverk". Deltagande i nätverket är kommunala fastighetsbolag. I nätverket skapas kontaktyta för samverkan, kunskapsutbyte och kunskapshöjning. Under året har kunskapshöjande aktiviteter såsom seminarier och studiebesök genomförts.

9.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats. Ange max fem insatser och fyll i tabellen nedan:

Namn på insats och kort beskrivning	Resultat i form av uppnådda prestationer under året För definition och exempel av prestationer se sidan 4.	Om möjligt resultat i form av uppnådda effekter under året För definitioner och exempel av effekter se sidan 4. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) samt i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning som insatsen ska bidra till.
Kunskapshöjande insatser	Kunskapsseminarier Genom projekten Förnybart i tanken och Stolpe in för stad och land genomför ett antal (hur många?) kunskapsseminarier med stort (ange hur stort) antal deltagare.	Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.	Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till: Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet Långsiktiga prioriteringar: <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering
Kunskapsunderlag	Kunskapsunderlag Genom projektet Förnybart i tanken har Regionen tagit fram kunskapsunderlag i form av Strategiska platser för vätgas (produktion och tankställen) Underlaget utgör en viktig grund för fortsatt arbete kring vätgas.	Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.	Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till: Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet Långsiktiga prioriteringar: <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering
Företagsstöd	Den årliga översynen av företagsstöden har lett till ett förtydligande av erbjudandet om hållbarhetsanalys.	Svårt att bedöma de uppnådda effekterna under året då översynen skedde under senhösten 2023.	Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till: Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet Långsiktiga prioriteringar: <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling

			<ul style="list-style-type: none"> • Smart specialisering
Hållbarhetsanalys	Under året har en hållbarhetsutredning genomförts med syfte att utreda hur Region Jämtland Härjedalens hållbarhetsarbete kan samordnas och bedrivs framåt - utifrån Agenda 2030.	Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering
Fastighetsnätverk	Fastighetsnätverket, genomförda aktiviteter som höjer kunskapen hos aktör	Svårt att se effekter på insatser samma år som insatserna genomförs.	<p>Bidrar till målbilden för Jämtlands län 2050 i RUS samt till:</p> <p>Långsiktigt mål: Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet</p> <p>Långsiktiga prioriteringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckling i hela länet • Hållbar utveckling • Smart specialisering

10. Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 10.1–10.5 är sammantaget 11 000.

10.1 Beskriv varför ni har fördelat anslaget mellan projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service på det sätt ni gjort.¹⁴

I grunden utgår prioriteringen av medel från anslaget alltid från de strategiska områdena i den nationella strategin för hållbar regional utveckling samt den regionala utvecklingsstrategin. Fördelningen mellan projektstöd, företagsstöd och stöd till kommersiell service är utifrån detta ett resultat av strategiska avvägningar och

¹⁴ Observera! Belopp fördelat på olika stödtyper behöver inte redovisas då den informationen inhämtas i Tillväxtverkets årliga redovisning av regionala företagsstöd, projektmedel samt stöd till kommersiell service.

prioriteringar som gjorts löpande. Handläggningen av ansökningar om projektstöd, företagsstöd och stöd till kommersiell service hålls samman inom en enhet. Olika handläggare är inriktade på olika stödtyper. Samarbete sker med strategier organiserade inom en annan enhet. För vissa typer av företagsstöd, såsom stöd till större investeringar och stöd till idrotts- och rekreationsinfrastruktur, finns särskilda rutiner framtagna eftersom dessa ärenden är av särskild strategisk vikt och även handlar om stora belopp. Under handläggningen förs vid behov dialog med näringslivsföreträdare, innovationsstödjande aktörer, kommuner och andra offentliga aktörer.

Inför ett verksamhetsår fastställer regionala utvecklingsnämnden vilka erbjudanden om företagsstöd som ska finnas. Här fastställs också regionala prioriteringsgrunder för företagsstödens fördelning. Denna modell för styrning av företagsstöden beskrivs i Region Jämtland Härjedalens riktlinjer för företagsstöd som uppdaterades under 2023 (dnr RUN/355/2022). Detta innebär ingen på förhand fastställd monetär fördelning av medlen mellan de olika ändamålen som medlen får användas till. På detta sätt finns en handlingsfrihet och anpassningsförmåga som har bedömts vara nödvändig.

Hur mycket medel som går till projektstöd styrs till stor del av det behov som uppstår till följd av utlysningar av medel från europeiska regionala utvecklingsfonden. Stöd till kommersiell service har prioriterats till hemsändningsbidrag.

10.2 Beskriv hur ni har integrerat ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i beslut om medel från anslaget till projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.

Föregående år genomfördes en rad insatser i syfte att "hållbarhets säkra" stödgivningen inom ramen för projektet Vägar till hållbar utveckling (diarienummer RUN/174/2020). Under 2023 har det material och de kunskaper som projektet genererade kommit till praktisk nytta i verksamheten. Samtliga ärenden bedöms utifrån hållbarhetsdimensionerna och ett projekt eller företagsstöd bidrar till hållbar regional utveckling lyfts också i beslutsmotiveringen. Projektstödshandläggare använder aktivt Tillväxtverkets guide för nationell uppföljning av projektstöd ([Dokumentation - NypsCentralen \(tillvaxtverket.se\)](#)) och företagsstödshandläggare handboken för regionalt företagsstöd ([Regionalt företagsstöd - handbok - NypsCentralen \(tillvaxtverket.se\)](#)). Därutöver finns en intern handbok för hållbarhetsbedömning som ger handläggaren ytterligare information, inspiration och exempel på kompletterande frågor som kan ställas om ansökan inte ger de svar som krävs för bedömning.

Beskrivningar om hållbarhetsaspekterna i ansökningar från såväl projektaktörer som företag bedöms ha blivit lite "fylligare" och bättre men vi ser fram emot ytterligare utveckling av frågebatteriet och även systemstöd i Nyps för bedömning och uppföljning. Insatser som riktas till stödsökande och som förklarar varför ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet bedöms och att det utgör en tydlig grund för beslut behövs för att driva kvalitet. Både den film om hållbara företagsstöd och den hållbarhetsvägledning som finns tillgängliga på Region Jämtland Härjedalens webb har fått god respons. I Det är även effektivt att samarbeta mellan offentliga aktörer, såsom

med Almi och den så kallade Framtidsdialogen som kan lägga grunden för hållbarhetsaspekterna i ett företagsstödsärende.

10.3 Har anslaget bidragit till att nå målen i

- den regionala utvecklingsstrategin?

Ja

Nej

- nationellt och regionala program för Europeiska regionala utvecklingsfonden?

Ja

Nej

- program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)?

Ja

Nej

10.4 Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen i

- den regionala utvecklingsstrategin.

Det övergripande målet för den regionala tillväxtpolitiken i Jämtland Härjedalen är att skapa utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet. Det ska finnas förutsättningar för utvecklingskraft i hela länet och kraftsamling ska ske inom de styrkeområdena som pekas ut i programmet för smart specialisering (Hållbar energi, Upplevelser, Jord, skog och vatten, Digitala lösningar).

Regionala utvecklingsmedel från anslag 1:1 är i många fall helt avgörande för att insatser i form av utvecklingsprojekt och satsningar för stärkt konkurrenskraft i företag ska kunna genomföras. Det saknas tillgång till skattefinansierat utvecklingskapital för projekt på regional och kommunal nivå och medlen fyller en viktig funktion när företagen saknar övriga finansieringsmöjligheter och insatsen bedöms bidra till hållbar regional utveckling och stärkt konkurrenskraft i aktuellt företag.

Hur ett projekt eller ett företagsstöd har förankring i och bidrar till den regionala utvecklingsstrategin bedöms alltid vid beredning av ärendet och sammanfattas i beslutsmotiveringen. Endast ärenden som bidrar till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin beviljas.

Uppföljning av stödets bidrag till målen i den regionala utvecklingsstrategin görs utifrån hur beslutsmotiveringarna knyter an till strategins prioriteringar (avsnitt). Den visar generellt att företagsstöden bidrar till diversifiering av näringslivet. De har bidragit till förnyelseförmåga i företagen och digital transformation. Många företagsstöd riktas till insatser som bedöms skapa hållbar utveckling av besöksnäringen. Vad gäller styrning mot smart specialisering kopplas företagsstöden i stor utsträckning till styrkeområdena Jord, skog och vatten samt Upplevelse. Det handlar exempelvis om förädling av råvaror eller utveckling av kulturella och kreativa branscher och infrastruktur för idrott och rekreation med betydelse för destinationsutveckling. En liten del av företagsstöden riktats mot Digitala lösningar och Hållbar energi.

Även projektstöd riktas mot insatser som främjar förnyelseförmågan i näringslivet. Det finns en spridning av projektstöden avseende hur de bedöms bidra till samhällsomställning, social sammanhållning samt infrastrukturutveckling och värdeskapande flöden och samverkan. Under 2023 beviljades projektmedel relativt jämnt avseende hur de bidrar till utveckling av styrkeområden för smart specialisering.

Stöden följs även upp utifrån ett geografiskt perspektiv; hur det skapar konkurrenskraft och hållbar utveckling i alla delar av länet. Företagsstödens spridning mellan kommunerna jämförs mot andel av länets sysselsatta inom privat sektor, både den årliga fördelningen men även på grund av stora årliga variationer ett 3-årigt genomsnitt. Fördelningsnyckeln är inte direkt en riktlinje för hur fördelningen ska se ut utan mer ett tal i uppföljningen att ha något att förhålla sig till och jämföra mot. Av företagsstöden riktas något större andel av medlen till de mindre kommunerna sett till andelen sysselsatta inom privat sektor. Samtidigt riktas förhållandevis lägre andel mot Östersund. Undantaget är Ragunda kommun där stöden är återkommande låga. För att se på orsaken till detta gjordes en extern analys hösten 2022. Rapporten blev klar i januari 2023 och visade bland annat att det beror på att företagen i Ragunda kommun klassas som stora i och med koncerntillhörighet.

Spridningen av projektmedlen mellan kommunerna är något mer komplicerad att följa. I ansökan anges alla de kommuner som anses beröras av projektets genomförande, såväl direkt som indirekt. I utgångsläget har projekts totala belopp fördelats jämnt med de angivna kommunerna för att på sätt få en uppskattning på hur insatserna antas spridas. Den spridningen visar generellt att medlen relativt jämnt fördelats ut i länet. Skillnaden mellan högsta och lägsta belopp per kommun av årets beviljade stöd är cirka 4 miljoner kronor, vilket kan ställas mot de över 76 miljoner kronor som totalt har beviljats. Under året upphandlades en extern konsult med uppdrag att följa upp och utvärdera projektstödens effekter.

- nationellt och regionala program för Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Genomförandet av programmet för Mellersta Norrland är beroende av att regionerna i området kan medfinansiera projekt. Det är brist på såväl skattefinansierat offentligt utvecklingskapital som privata medel till projekten.

Region Jämtland Härjedalen har goda erfarenheter av att driva ramprojekt med olika inriktningar som på ett effektivt och framgångsrikt sätt förmedlar stöd från fonden till företagsutveckling. Under 2023 prioriterades ett nytt ramprojekt. Det ska främja cirkulär omställning i företag. Projektstart är januari 2024. Medel från anslag 1:1 används som medfinansiering i ramprojekten, vilket är avgörande för genomförandet.

Att bygga bredbandsinfrastruktur är en del av programmet för Mellersta Norrland. Därför beviljas också en del av medlen som stöd till bredbandsinfrastruktur. Det görs dock bara när det är fråga om medfinansiering till europeiska regionala utvecklingsfonden.

Att regelverken för de statliga medlen från anslag 1:1 som regionerna hanterar och de EU-medel som Tillväxtverket förvaltar för europeiska regionala utvecklingsfonden inte är synkade har ställt till problem vid genomförandet. Denna problematik lyfte Region Jämtland Härjedalen även i förra årets återrapportering. Under året har frågan fått mer nationell uppmärksamhet, vilket uppskattas. Problemet handlar i grunden om att statsstöd inte är tillåtet i projekt som beviljas med stöd i förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken. Att regionerna har såväl legala som administrativa förutsättningar att medfinansiera projekt inom program för europeiska regionala utvecklingsfonden är av avgörande betydelse för att programmets mål ska kunna nås. Regionalt finns generellt en god samverkan mellan förvaltande myndighet och regionen, men att det finns skillnader i legala förutsättningar, uppföljningslogik och uppföljningskrav samt även administrativt i Nyps skapar försvårande omständigheter. Under 2023 har Region Jämtland Härjedalen tagit fram en ny modell för att "bryta isär" projekt som innehåller stöd riktat till företag där statsstödsregelverket behöver tillämpas. Ett första sådant ärende har beviljats med genomförande under 2024.

Regionernas ekonomiska börda för genomförandet av programmen för europeiska regionala utvecklingsfonden ökade 2023 i och med att den maximala stödnivån för EU-medlen minskade till 40 procent. Det innebar i praktiken att projekten ansöker om mer stöd från regionen. Samtidigt har inte tillgången till medel från anslag 1:1 ökat för regionen. Det kan få negativa konsekvenser framåt.

- program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg).

Medel från anslag 1:1 har inte varit avgörande för genomförandet av regionaktuella Interreg-program. Medlen har dock varit bidragande till programmets måluppfyllelse i de ärenden där de har verkat och de senaste åren har projektaktörers intresse för och behov av regional medfinansiering ökat. Region Jämtland Härjedalen har beviljat medfinansiering till flera Interreg-projekt inom olika program. Liksom när det gäller medfinansiering till europeiska regionala utvecklingsfonden finns en

genomförandeproblematik som beror på att regelverk och uppföljningslogiker inte är synkade.

Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

10.5 Beskriv på vilket sätt olika territoriella perspektiv har beaktats och påverkat beslut om medel.

Länet har en gles struktur med människor och företag utspridda i hela geografien. Ett mål för den regionala utvecklingspolitiken är att det ska finnas förutsättningar för utvecklingskraft i hela länet. Det innebär att vi beaktar hur stöden fördelas mellan kommunerna och tar hänsyn till de olika förutsättningar som råder. Det kan exempelvis innebära att stödnivån i ett företagsstödsärende behöver vara högre på en plats än en annan beroende på att fastighetsvärden ser olika ut. Det innebär även att vi försöker utforma erbjudanden om företagsstöd som ska attrahera företag inom olika branscher och i olika delar av länet. Vilka beslut om medel som kan tas är beroende av vilket inflöde av ansökningar som vi får. Långa resor får inte bli ett hinder och därför genomför vi digitala informationsträffar om företagsstöd. Vi använder också digital mötesteknik för att "träffa" företag i enskilda dialoger. Sysselsättningseffekten i ett ärende bedöms relativt, det vill säga ett nytt arbetstillfälle på en plats kan skapa stor effekt men på en annan plats skulle det inte vara lika betydelsefullt. Det territoriella perspektivet beaktas också vid en konkurrensanalys i företagsstödsärenden. När det gäller projektstöd kan projektägaren ha säte och arbetsställe på en ort, men projektverksamhet med bred spridning inom länet. Var projektet kommer skapa nytta bedöms i varje enskilt ärende och påverkar beslut om stöd.

Det regionala serviceprogrammet är styrande för prioritering av stöd till kommersiell service och här beaktas det territoriella perspektivet.

Övriga medskick

Detta avsnitt är en möjlighet för er att föra fram övriga medskick om det regionala utvecklingsarbetet som inte fångas upp i avsnitt 1–10.¹⁵

¹⁵ Observera! Information tillhörande avsnitt 1–10 ska inte fyllas i under övriga medskick utan under respektive fråga i mallen.